

Sygn. akt III AUa 806/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dariusz Płaczek (spr.)
Sędziowie:	SSA Grażyna Wiśniewska SSA Bożena Lichota
Protokolant:	st.sekr.sądowy Monika Ziarko

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2017 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **P. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.**

o ustalenie właściwego ustawodawstwa

na skutek apelacji wnioskodawcy P. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VIII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 4 marca 2016 r. sygn. akt VIII U 1131/15

I. uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. na rzecz P. K. kwotę 30 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Grażyna Wiśniewska Dariusz Płaczek Bożena Lichota

Sygn. akt III AUa 806/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 marca 2016r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił odwołanie P. K. od decyzji z dnia 15 kwietnia 2015 r., którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. ustalił, iż w stosunku do P. K. od dnia 1 kwietnia 2014 r. ma zastosowanie ustawodawstwo polskie w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Okręgowy jako niesporne przyjął następujące okoliczności faktyczne:

Pismem z dnia 3 grudnia 2014 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. ustalił w stosunku do P. K., jako właściwe ustawodawstwo polskie od 1 kwietnia 2014 r. O ustalonym ustawodawstwie została poinformowana zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 (Dz. Urz. UE nr L 284/1 z dnia 30 października 2009 r. z póź. zm.) wyznaczona instytucja słowacka, która nie zakwestionowała ustalonego ustawodawstwa. P. K. poinformował Zakład Ubezpieczeń Społecznych, że prowadzi działalność gospodarczą w Polsce i od 1 kwietnia 2014 r. jest zatrudniony na umowę o pracę w słowackiej firmie. Z przedłożonej umowy o pracę wynika, że dla firmy (...) P. K. zobowiązany jest wykonywać pracę w charakterze promotora usług i produktów na terenie Słowacji oraz że miał wykonywać miesięcznie jedynie 10 godzin pracy, a za tę pracę miał otrzymać wynagrodzenie 40 euro. Przedłożona umowa o pracę nie zawiera daty jej podpisania oraz podpisu P. K.. W dniu 16 lutego 2015 r. wpłynęło do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych żądanie P. K. o wydanie decyzji administracyjnej.

Na tle takiego stanu faktycznego Sąd pierwszej instancji wskazał, iż zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. „w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego” (Dz.Urz. UE nr L.04.166/1) osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1. Zgodnie zaś z art. 11 ust. 1 i 3 tego rozporządzenia osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego. W myśl zaś rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr. 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego do celów stosowania art. 13 ust. 1 rozporządzenia podstawowego (Dz. Urz. UE Nr L.09.284/1 z zm) osoba, która „normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub w kilku państwach członkowskich”, oznacza w szczególności osobę, która m.in. w sposób ciągły wykonuje na zmianę kilka rodzajów pracy, z wyjątkiem pracy o charakterze marginalnym, w dwóch lub więcej państwach członkowskich, niezależnie od częstotliwości takiej zmiany czy też jej regularnego charakteru. Zdaniem Sądu Okręgowego dla ustalenia właściwego ustawodawstwa dla osoby prowadzącej działalność na terytorium jednego państwa członkowskiego ma znaczenie czy w innym państwie członkowskim faktycznie, realnie wykonywała pracę najemną, a jeśli tak - to czy praca ta miała charakter marginalny tj. była o niewielkim znaczeniu pod względem czasu oraz zysku ekonomicznym. Praca mająca taki charakter nie jest bowiem uwzględniana do celów określenia właściwego ustawodawstwa. W ocenie Sądu pierwszej instancji, w przedmiotowej sprawie spór koncentruje się na ustaleniu czy odwołujący się w spornym okresie faktycznie wykonywała pracę na rzecz słowackiego pracodawcy (...) okoliczności spoczywał na wnioskodawcy zgodnie z art. 232 k.p.c. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 stycznia 2016 r. sygn. akt III UK 61/15 dopuścił możliwość badania umów wyżej opisanych pod kątem ich nieważności (min. badania, a co za tym idzie dokumentowania rzeczywistego pobytu odwołującego się na Słowacji i wykonywania tam pracy oraz jej godzenia z prowadzoną w Polsce działalnością gospodarczą). Przepisy rozporządzeń unijnych nie unormowały bowiem wprost postępowania w/w sytuacji, gdy zawarcie umowy o pracę miało charakter pozorny czy zmierzało do obejścia prawa. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na art. 1 i 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004 oraz art. 18a preambuły i pkt. 12 preambuły oraz procedury regulujące tryb ustalania podlegania ubezpieczeniu społecznemu w krajach unii w sytuacji zbiegu tytułów do podlegania ubezpieczeniu. Ponadto jak - dalej podkreślił Sąd Okręgowy, - praca o charakterze marginalnym nie będzie brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia podstawowego (ust. 5b). Przyjmuje się, że z uwagi na przyjęty tryb postępowania w tego typu sprawach zasadą jest, że nie jest dopuszczalna ocena stanu prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim przez instytucję miejsca zamieszkania osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa, gdyż stwierdzenie spełnienia warunków ubezpieczenia w systemie prawnym państwa wykonywania pracy podlegającym koordynacji na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 883/04 dokonują organy właściwe do stosowania tego prawa a nie sąd. Odwołujący się podejmując pracę najemną na terenie Słowacji przy jednoczesnym prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce wszedł w stosunki o charakterze transgranicznym. Koniecznym zatem było zbadanie czy spełnia ona warunki ubezpieczenia ustanowione

przez system zabezpieczenia społecznego w prawie krajowym wskazanym przez normy kolizyjne jako właściwe. W tym wypadku Zakład Ubezpieczeń Społecznych jako organ ubezpieczeń społecznych miejsca zamieszkania był uprawniony tylko do wskazania ustawodawstwa właściwego stosownie do art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004. Nie miał zaś kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym. Ocena ta może bowiem nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanych przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy (Słowacja) i mogła być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować. Określenie ustawodawstwa właściwego wskazującego na instytucję miejsca świadczenia pracy najemnej wyłącza ocenę przez instytucję miejsca zamieszkania czy stosunek prawny będący podstawą objęcia ubezpieczeniem społecznym w kraju świadczenia pracy jest ważny według prawa miejsca zamieszkania ubezpieczonego. W ocenie Sądu, P. K. nie wykazał w tym postępowaniu, że spornym czasie podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu wykonywanej na terenie Słowacji pracy i że rzeczywiście pracę taką wykonywał.

W niniejszej sprawie jednak najistotniejsze zdaniem Sądu pierwszej instancji jest to, że słowacka instytucja ubezpieczeniowa nie zgłosiła w terminie 2 miesiące od momentu poinformowania jej o ustaleniu dla P. K. od 1 kwietnia 2014 r. ustawodawstwa polskiego żadnych zastrzeżeń (art. 16 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 987/2009). Tym samym tymczasowe określenie zastosowania ustawodawstwa polskiego stało się ostateczne. W tym stanie rzeczy należało przyjąć, że do odwołującego się nie ma zastosowania art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego nr 883/2004 co powoduje, że P. K. w spornym okresie podlegał ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzonej w Polsce pozarolniczej działalności gospodarczej.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca P. K.. Wyrok ten zaskarżył w całości, zarzucając mu mające wpływ na rozstrzygnięcie sprawy naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez dowolność i stronniczość oceny dowodów w postaci wyjaśnień kierowanych do ZUS i umowy o pracę, z pominięciem ich wszechstronnego rozważenia w kontekście wykonywania pracy najemnej na Słowacji. Apelujący zarzucił również naruszenie prawa materialnego poprzez niestosowanie przepisu art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29.04.2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i nieustalenie ustawodawstwa słowackiego. Skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji przez ustalenie jako właściwego ustawodawstwa słowackiego, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a także zasądzenia od strony pozwanej kosztów postępowania.

W uzasadnieniu środka zaskarżenia wskazał, iż w jego prawie zastosowanie powinno mieć ustawodawstwo słowackie i tylko słowacka instytucja jest władna w odpowiedniej procedurze ocenić czy praca wykonywana na terenie Słowacji uzasadnia podleganie ustawodawstwu słowackiemu. W piśmie procesowym z dnia 16 czerwca 2016r. dodatkowo podniósł zarzut naruszenia art. 14 ust. 5b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, przez niewłaściwe jego zastosowanie. Podnosił, iż jego praca na terenie Słowacji nie miała charakteru marginalnego. Zdaniem apelującego Sąd Okręgowy pominął bardzo istotny dowód w postaci nadania przez słowacką instytucję ubezpieczeniową numeru ubezpieczenia. Jego zdaniem organ ubezpieczeń społecznych miejsca zamieszkania ubezpieczonego był uprawniony tylko do wskazania ustawodawstwa właściwego stosownie do art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004. Nie miał natomiast kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym. Ocena ta mogła nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanych przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy i mogła być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować. Określenie ustawodawstwa właściwego, wskazującego na instytucję miejsca świadczenia pracy najemnej wyłącza ocenę przez instytucję miejsca zamieszkania, czy stosunek prawny będący podstawą objęcia ubezpieczeniem społecznym w kraju świadczenia pracy jest ważny według prawa miejsca zamieszkania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest uzasadniona, o ile skutkuje uchyleniem zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania temu organowi.

W rozpoznawanej sprawie nie jest sporne, że wnioskodawca w okresie objętym zaskarżoną decyzją prowadził na terytorium Polski działalność gospodarczą na własny rachunek, a jednocześnie podpisał umowę o pracę z firmą słowacką, na podstawie której miał wykonywać pracę najemną na terytorium Słowacji. Określenie w zaskarżonej decyzji jako właściwego ustawodawstwa polskiego nie nastąpiło jednak według art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166/1 z dnia 7 czerwca 2004 r.; dalej: rozporządzenie podstawowe) stanowiącym, że osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku państwach członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z ust. 1. Stosując tę regulację istotnie należałoby wskazać jako właściwe ustawodawstwo słowackie, o co wnosi skarżący.

Nie zawsze jednak, pomimo wykonywania pracy na własny rachunek w jednym państwie członkowskim i pracy najemnej w innym państwie członkowskim właściwe będzie ustawodawstwo tego ostatniego państwa. Słusznie bowiem zauważa Sąd pierwszej instancji, że zgodnie z art. 14 ust. 5b zdanie pierwsze rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 r. z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L 284/1 z dnia 30 października 2009 r.; dalej: rozporządzenie wykonawcze) – dodanym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 465/2012 z dnia 22 maja 2012 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenie (WE) nr 987/2009 dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 (Dz. U. UE L z dnia 8 czerwca 2012r.) i obowiązującym od dnia 28 czerwca 2012 r. – praca o charakterze marginalnym nie będzie brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia podstawowego. Z ostatnio powołanego przepisu wynika zatem, że właściwym może okazać się ustawodawstwo tego państwa członkowskiego, na którego terytorium ubezpieczony, wykonujący jednocześnie pracę najemną, prowadzi działalność na własny rachunek, jeżeli praca najemna będzie miała charakter marginalny.

Ustalenie ustawodawstwa jako właściwego według miejsca zamieszkania może być również wynikiem ustalenia (w ramach procedury przewidzianej z art. 16 rozporządzenia wykonawczego), iż w ogóle w danej sytuacji nie występuje element transgraniczny, który uzasadniałby stosowanie norm kolizyjnych zawartych w rozporządzeniu podstawowym. Może to nastąpić w sytuacji gdy właściwa instytucja kraju członkowskiego, w którym miała być świadczona praca stwierdzi, iż praca taka faktycznie nie była wykonywana, a w związku z tym wnioskodawca nie może w ogóle podlegać ubezpieczeniom z tytułu zatrudnienia w tym kraju. W świetle utrwalonego orzecznictwa nie budzi wątpliwości teza, iż instytucja ubezpieczeniowa miejsca zamieszkania nie jest władna do dokonywania oceny, czy stosunek prawny będący podstawą objęcia ubezpieczeniem w kraju świadczenia pracy jest ważny według prawa miejsca zamieszkania ubezpieczonego. Takiej nieuprawnionej oceny próbował jednak dokonać Zakład Ubezpieczeń Społecznych w zaskarżonej decyzji oraz Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, powołując się na przepis art. 58 Kodeksu cywilnego.

Reasumując, ustalenie jako właściwego ustawodawstwa miejsca zamieszkania wnioskodawcy, a zatem innego niż wskazuje norma kolizyjna z art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego jest możliwe w określonych, wyżej wskazanych sytuacjach. Decyzja krajowej instytucji ubezpieczeniowej ustalająca właściwe ustawodawstwo zawsze musi jednak być poprzedzona procedurą przewidzianą w art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Tej procedury Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie przeprowadził w sposób rzetelny, gwarantujący realizację założeń i celów omawianych regulacji wspólnotowych.

Zgodnie z treścią art. 16 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego, osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, a zgodnie z art. 16 ust. 2 wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego

państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu. Jak stanowi art. 16 ust. 3, tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii.

Sposób realizacji tej procedury musi jednak dawać realną (a nie tylko teoretyczną) możliwość oceny przez instytucję państwa członkowskiego, w którym miała być wykonywana praca, a która jest informowana o tymczasowym ustaleniu ustawodawstwa, czy istotnie występuje element transgraniczny (związany w wykonywaniu pracy na terytorium tego kraju przez osobę wykonującą jednocześnie pracę na własny rachunek w innym kraju), uzasadniający stosowanie norm kolizyjnych zawartych w rozporządzeniu podstawowym. Sposób realizacji tej procedury powinien gwarantować realną możliwość ustosunkowania się do stanowiska instytucji miejsca zamieszkania w zakresie właściwego ustawodawstwa, w tym ustosunkowania się do wątpliwości tej instytucji na temat rzeczywistego wykonywania pracy w innym kraju członkowskim i podlegania z tego tytułu ubezpieczeniom w tym kraju.

Jak już wskazano, w przedmiotowej sprawie Zakład, mając wątpliwości co do łączącego wnioskodawcę z pracodawcą słowackim stosunku pracy, w istocie samodzielnie przesądził, iż stosunek ten nie dawał podstaw do podlegania ubezpieczeniu społecznemu na terenie Słowacji, nie sygnalizując nawet swych wątpliwości instytucji słowackiej. Pozwany Zakład nie był jednak uprawniony do samodzielnego ustalenia czy wnioskodawca rzeczywiście świadczył pracę w ramach umowy o pracę na terytorium Słowacji, a w konsekwencji, czy podlegał z tego tytułu ubezpieczeniu. Stosunek prawny ubezpieczenia za granicą, stosownie do generalnej reguły wspólnotowej *lex loci laboris*, podlega wyłącznie prawu miejsca wykonywania pracy.

Podobnie, ustalenie marginalnego charakteru pracy nie może nastąpić bez uprzedniego przeprowadzenia procedury określenia właściwego ustawodawstwa przewidzianej w art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Przypomnieć należy, iż postępowanie w sprawie ustalenia właściwego ustawodawstwa, mające charakter formalny, opiera się na zasadzie ścisłego współdziałania właściwych instytucji ubezpieczeniowych i ma doprowadzić do porozumienia, które ostatecznie uwzględniać musi zasadę podlegania przez ubezpieczonego ustawodawstwu tylko jednego państwa (art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego), czyli nie może doprowadzić zarówno do sytuacji podwójnego ubezpieczenia, jak i do sytuacji, w której zainteresowany pozostawałby poza jakimkolwiek ubezpieczeniem.

Uwzględniając podniesione uwagi przyjąć należy, że jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych miał wątpliwości co do wykonywania przez wnioskodawcę pracy na terytorium Słowacji na podstawie przedstawionej umowy o pracę zawartej ze słowackim pracodawcą lub co do charakteru tej pracy w aspekcie jej marginalności, a tym samym co do zastosowania regulacji z art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego w kwestii określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa, to powinien wątpliwości te przedstawić właściwej słowackiej instytucji ubezpieczeniowej. Tego jednak w przedmiotowej sprawie nie uczynił. Żadna realna współpraca między pozwanym Zakładem a właściwą zagraniczną instytucją ubezpieczeniową nie została nawiązana. Bez znaczenia w tym kontekście pozostaje okoliczność, że instytucja słowacka nie podjęła korespondencji z polskim organem rentowym. Ze skierowanego do tej instytucji pisma z dnia 3 grudnia 2014r. nie wynika bowiem, aby pozwany Zakład zgłosił wymienionej instytucji jakiegokolwiek wątpliwości i oczekiwał od niej jakiegokolwiek odpowiedzi. Wskazał tylko, iż w stosunku do wnioskodawcy ustalili polskie ustawodawstwo zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego. Pismo Zakładu z dnia 3 grudnia 2014r. skierowane do instytucji słowackiej poza datą urodzenia wnioskodawcy i nr pesel nie zawiera żadnych informacji, pozwalających na właściwą realizację zasad współpracy przewidzianej w art. 16 rozporządzenia wykonawczego. W szczególności nie wskazano w nim z jakich przyczyn realizowana jest ta procedura, nie wskazano żadnych danych dotyczących pracodawcy (nawet rzekomego) na terenie Słowacji, żadnych danych dotyczących umowy o pracę, daty od której wg. twierdzeń wnioskodawcy miał podlegać ubezpieczeniom na terenie Słowacji i nie wskazano też żadnych okoliczności budzących wątpliwości Zakładu, co do rzeczywistego istnienia elementu transgranicznego lub

marginalnego charakteru pracy. Nie podano wreszcie żadnych przyczyn, dla których nie zastosowano normy kolizyjnej z art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego.

W tych okolicznościach nie można uznać, aby zaskarżona decyzja wydana została po przeprowadzeniu właściwego postępowania przewidzianego w powołanych wyżej przepisach prawa wspólnotowego. Kwestionując bowiem istnienie tytułu do ubezpieczenia na terytorium Słowacji, pozwany Zakład powinien przeprowadzić stosowne postępowanie w oparciu o wskazany wyżej art. 16 i powinien - poza przekazaniem niezbędnych, wyżej wskazanych danych, - przede wszystkim wskazać temu organowi jakiego rodzaju wątpliwości zgłasza, jakie dokumenty mające znaczenie w sprawie kwestionuje oraz powinien podjąć starania zmierzające do wyjaśnienia tych wątpliwości we właściwym trybie. Wydanie decyzji w związku ze zgłoszonym wnioskiem o ustalenie właściwego ustawodawstwa powinno nastąpić dopiero po uzyskaniu stanowiska instytucji słowackiej bądź po bezskutecznym upływie okresu 2 miesięcy od przekazania jej swego pisma w tym zakresie (art. 16 ust. 2), ale tylko w sytuacji, gdy organ słowacki był poinformowany w tym piśmie o podstawowych, istotnych okolicznościach wpływających na stosowanie norm kolizyjnych i o ewentualnych wątpliwościach (przemawiających przeciwko stosowaniu reguły z art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego) oraz o przyczynach stanowiska zajętego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Prowadzi to do wniosku, że zaskarżona decyzja wskazująca na polskie ustawodawstwo wydana została co najmniej przedwcześnie i przy wadliwie przeprowadzonej procedurze z art. 16 rozporządzenia wykonawczego, czego skutkiem był brak możliwości naprawienia jej wad w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji. Wadliwy i niepełny (pismo ZUS z dnia 3.12.2014r.) sposób procedowania w sprawie wniosku ubezpieczonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przesądza o nierozpoznaniu istoty sprawy.

Podsumowując, skoro zaskarżona decyzja jest co najmniej przedwczesna, konieczne stało się uchylenie nie tylko zaskarżonego wyroku, ale i teźże decyzji oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu, o czym Sąd Apelacyjny – na podstawie art. 477^{14a} k.p.c. w związku z art. 386 § 4 k.p.c. – rozstrzygnął w pkt I sentencji wyroku. O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na zasadzie art. 98 k.p.c. w zw. z art 108 §1 k.p.c.

Grażyna Wiśniewska Dariusz Płaczek Bożena Lichota